

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 513/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen virheellisistä maksuhäiriömerkinnöistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Taavitsaisen /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 513/2018 vp:

Mitä ministeri aikoo tehdä sille, että maksuhäiriömerkintöjen tekemisessä ja rekisterin ylläpidossa vallitsevat tällä hetkellä viidakon lait,

näkeekö ministeri ongelman siinä, että luottotietoyhtiölle voi olla hyödyllistä, jos virheellinen

maksuhäiriömerkintä jää rekisteriin, ja tämä aiheuttaa intressiristiriidan, jossa rekisterinpitäjä hyötyy siitä, kun virheitä ei korjata,

kuinka ministeri aikoo parantaa maksuhäiriömerkintöjen asianmukaista ja yhdenvertaista käsittelyä sekä nopeuttaa virheiden korjaamista ja vahingonkorvausvelvollisuuden toteutumista,

aikooko ministeri esittää maksuhäiriörekisterin ylläpitämistä julkiseksi tehtäväksi, jolloin rekisterin valvonta tulee eduskunnan oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerin valvonnan piiriin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Luottotietoyhtiö on luottotietorekisterin rekisterinpitäjä, jolle on säädetty luottotietolaissa erilaisia rekisterinpitoon liittyviä velvoitteita. Luottotietolain mukaan luottotietoina saa käyttää ja muutoin käsitellä vain sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeellisia ja asianmukaisia kuvaamaan rekisteröidyn maksukykyä tai maksuhalukkuutta taikka kykyä vastata sitoumuksistaan. Rekisterinpitäjä tulee mainitun lain mukaan ilman aiheutonta viivytystä oikaista luottotietorekisterissä oleva virheellinen tai harhaanjohtava tieto. Tämä velvoite liittyy osaltaan laissa säädettyyn hyvään luottotietotapaan, joka velvoittaa luottotietotoiminnan harjoittajan huolehtimaan muun muassa luottotietojen laadusta samoin kuin rekisteröidyn oikeudesta tulla arvioiduksi oikeiden ja asianmukaisten tietojen perusteella.

Luottotietorekisterin pitoon sovelletaan luottotietolaissa säädettyjen velvoitteiden lisäksi myös Euroopan unionin yleistä tietosuojaa-asetusta sekä täydentävästi vuoden 2019 alusta voimaan tu-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 513/2018 vp

levaa tietosuojalakia. Yleinen tietosuoja-asetus asettaa rekisterinpitäjälle myös velvoitteen huolehtia siitä, että käsiteltävät henkilötiedot ovat asianmukaisia ja olennaisia ja rajoittuvat siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten tietoja käsitellään (tietojen minimointi). Lisäksi tietosuoja-asetus edellyttää, että henkilötiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Tämän vuoksi rekisterinpitäjän on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä.

Jos luottotietorekisteriin tallentuva merkintä ei kuvaa henkilön maksuhaluttomuutta tai maksukyvyttömyyttä, tällaisen tiedon poistamisen luottotietorekisteristä voidaan katsoa olevan rekisterinpitäjän velvollisuus edellä mainittujen säännösten perusteella. Oikeusministeriön tiedossa ei ole millä tavoin rekisterissä olevat virheelliset merkinnät voisivat olla luottotietoyhtiöille hyödyllisiä. Eri asia on se, että maksuhäiriömerkinnöille on säädetty tietyt säilytysajat ja että luottotietoyhtiö voi periä luottotietojen antamisesta kohtuullisen korvauksen.

Luottotietolain yleinen valvonta kuuluu tietosuojavaltuutetulle. Käytännössä luottotietotoimintaa valvotaan vireille tulevien asioiden käsittelyn yhteydessä sekä oma-aloitteisina tarkastuksina ja selvityksinä. Edellinen oma-aloitteinen henkilöluottotietotoiminnan toimialaselvitys päätettiin syksyllä 2017.

Tietosuojavaltuutettu voi antaa määräyksen luottotietorekisteriin talletetun virheellisen tiedon oikaisemisesta. Tällaisia pyyntöjä tai kyselyjä saapuu tietosuojavaltuutetun toimistoon vuosittain viidestä viiteentoista. Pyynnöt antavat aiheutta tiedon korjaamista koskevan määräyksen antamiselle melko harvoin. Kuluneen vuoden aikana tällaisia määräyksiä on annettu kolme. Viranomaisen ilmoittamien maksuhäiriömerkintöjen osalta määräyksiä virheen korjaamisesta ei ole annettu kuluneen tai edellisen vuoden aikana, sillä perusteita määräyksien antamiselle ei ole ilmennyt. Valvontatietojen perusteella ei ole havaittavissa, että virheelliset ja korjaamatta jääneet luottotietomerkinnot olisivat kovin yleisiä. Kysymyksen perusteluosassa viitataan myös tuomioistuinalaitoksen tietojärjestelmän puutteista aiheutuneisiin maksuhäiriömerkintöihin. Mainittu tietojärjestelmävirhe on korjattu vuonna 2017.

Luottotietolaissa tietosuojavaltuutetulle säädetty määräyksenantotoimivalta on rajoittunut vain tiettyihin lain kohtiin. Tietosuojavaltuutetun toimivaltuudet kuitenkin paranevat vuoden 2019 alusta, kun kansallinen tietosuojalaki tulee voimaan. Tietosuojavaltuutetun toimiston resursointi on myös paranemassa samasta ajankohdasta lukien ja uusia resursseja voidaan kohdistaa myös luottotietolain valvontaan. Luottotietoyhtiöiden valvonta on järjestetty nykyisessä lainsäädännössä asianmukaisesti ja toimii myös käytännössä.

Maksuhäiriömerkintöjen säilyttämisajat aiheuttavat usein epäselvyyksiä. Velan maksaminen ei johda merkinnän välittömään poistamiseen, sillä merkintöjen säilyttämis aika määräytyy luottotietolaissa säädetyn mukaisesti. Säilytysajoissa on pyritty ottamaan huomioon sekä rekisteröidyn oikeudet että luottotietoja toiminnassaan tarvitsevien tahojen tarpeet.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 513/2018 vp

Oikeusministeriö käynnisti vuoden 2017 joulukuussa selvityksen positiivisia luottotietoja koskevan järjestelmän perustamisesta. Selvityksessä ehdotetaan rekisterin perustamista Verohallinnon yhteyteen. Selvitys on parhaillaan lausuntokierroksella, joka päättyy kuluvan vuoden lopussa. Tämän jälkeen arvioidaan saatu lausuntopalaute ja päätetään jatkovalmistelusta. Tässä yhteydessä arvioidaan myös nykyisen luottotietolain tarkistamistarpeet muun muassa maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen osalta.

Helsingissä 20.12.2018

Oikeusministeri Antti Häkkänen